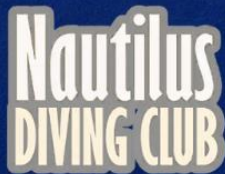

Κοινά σχόλια και προτάσεις επί της διαβούλευσης της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου

ANEMOS VILLAS

Τα σχόλια συνυπογράφουν:

- 1. iSea. Environmental Organisation for the Preservation of Aquatic Ecosystems**
- 2. Blue Marine Foundation**
- 3. Tethys Research Institute**
- 4. Ionian Environment Foundation**
- 5. Sustainable Sailing Greece**
- 6. Δήμος Ξυρομέρου**
- 7. Nautilus Diving Club**
- 8. Anemos Villas**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Κοινά σχόλια και προτάσεις επί της διαβούλευσης της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου	1
Σχόλια επί του κεφαλαίου 1: Προσδιορισμός Περιοχής Μελέτης και ορίων Θαλάσσιου Πάρκου.....	4
Σχόλια επί του κεφαλαίου 2: περιγραφή προστατευτέου αντικειμένου.....	5
2.1.6 Θαλάσσια Ρύπανση – Πιέσεις στο θαλάσσιο Περιβάλλον	5
2.2 Βιοτικό περιβάλλον	5
2.3.4 Επιπτώσεις χρήσεων και δραστηριοτήτων – πιέσεις/απειλές στα προστατευτέα αντικείμενα	9
2.3.5 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης	10
Σχόλια επί του κεφαλαίου 4: Αξιολόγηση – Οριοθέτηση περιοχής και προστατευτέου αντικειμένου	12
4.3 Πρόταση καθορισμού ζωνών προστασίας κι επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων	12
4.3.4 Προσδιορισμός προτεινόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας.....	12
4.3.4.6 Τεκμηρίωση Προτεινόμενων Επιτρεπόμενων Χρήσεων και Ρυθμίσεων στις ζώνες προστασίας / Εκτίμηση επιπτώσεων	15
Σχόλια επί του κεφαλαίου 5: Προτάσεις διαχείρισης.....	16
5.3 Μέτρα διαχείρισης (ΜΔ).....	16
5.5 Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης	20

Σχόλια επί του κεφαλαίου 1: Προσδιορισμός Περιοχής Μελέτης και ορίων Θαλάσσιου Πάρκου

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο του Ιονίου πράγματι καλύπτει ένα σημαντικά μεγάλο τμήμα του θαλάσσιου χώρου της Αιγιαλίτιδας ζώνης όπως αυτή ορίζεται στον Ν. 4767/2021 καθώς και τμήμα της ΑΟΖ σύμφωνα με το ΠΔ 33/2025 (ΦΕΚ 59/Α/17-04-2025), εκπληρώνοντας μερικώς και τις δεσμεύσεις της χώρας που ανακοινώθηκαν στο Διεθνές Συνέδριο Ωκεανών. Ωστόσο, δεν υπάρχει κάποια τεκμηρίωση ως προς την επιλογή των συγκεκριμένων ορίων και γιατί δεν επιλέχθηκε να συμπεριλαμβάνονται βορειότερες περιοχές ώστε να υπάρχει σύνδεση με τις περιοχές Natura2000 των Παξών ή με το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού (NAT2000 AMVRAKIKOS KOLPOS, DELTA LOUROU KAI ARACHTHOU [PETRA, MYTIKAS, EVRYTERI PERIOCHI, KATO POUS ARACHTHOU, KAMPI FILIPPIADAS] GR2110001), ενώ ταυτόχρονα φαίνεται ότι έχουν παραμείνει εκτός τα Οικόπεδα Εξόρυξης Υδρογονανθράκων λόγω θεσμοθετημένων χρήσεων. Επίσης δεν αιτιολογείται η επιλογή των ορίων στον Πατραϊκό Κόλπο η μη συμπερίληψη του Μεσσηνιακού Κόλπου στο σύνολό του αλλά και ο Κόλπος Βορειότερα του Κατάκολου έως και την Κυλλήνη. Στις δεσμεύσεις της χώρας συμπεριλαμβάνεται η απαγόρευση της μηχανότρατας εντός των Πάρκων ωστόσο η έλλειψη τεκμηρίωσης καθώς και ανοιχτά δεδομένα αλιευτικής προσπάθειας από Αυτόματα Συστήματα Αναγνώρισης (AIS) μέσω της πλατφόρμας Global Fishing Watch αποδεικνύουν πως τα όρια να αντικατοπτρίζουν αυτά των σημαντικών αλιευτικών πεδίων για τις Ελληνικές μηχανότρατες με μέση ετήσια αλιευτική προσπάθεια να φαίνεται πολύ υψηλή τόσο στον Μεσσηνιακό Κόλπο στο τμήμα εκτός ΕΠ όσο και στο τμήμα μεταξύ του Κατάκολου και του Νότιου τμήματος του Πατραϊκού. Ενώ ο χάρτης που παραθέτει η Μελέτη (Εικόνα 2.3.3.1-4) φαίνεται να σημειώνει τις υψηλότερες τιμές μέσης ετήσιας αλιευτικής προσπάθειας (687 ώρες) κυρίως στην περιοχή Νοτιοδυτικά της Κεφαλονιάς αλιευτικά πεδία σημαντικά που ωστόσο εκμεταλλεύονται μηχανότρατες από την Ιταλία (<https://globalfishingwatch.org/>) που στοχεύουν την κόκκινη γαρίδα ενώ για τα Ελληνικά σκάφη τα σημαντικά αλιευτικά πεδία φαίνεται να έχουν αποφευχθεί. Όσον αφορά στα Οικόπεδα Εξορύξεων Υδρογονανθράκων, η Μελέτη αναφέρει και καταδεικνύει όλα τα ρίσκα και τις επιπτώσεις που αυτή η δραστηριότητα μπορεί να επιφέρει τόσο κατά την φάση των ερευνών όσο και κατά την εξόρυξη. Ενώ οι επιπτώσεις δεν περιορίζονται μόνο στο προστατευτέο αντικείμενο αλλά και στις τοπικές κοινότητες με τον τουρισμό να αποτελεί τον πιο ευάλωτο κλάδο ακολουθούμενο από την αλιεία. Αντίστοιχα, οι περιοχές ΠΑΥ είναι εντός του ΕΠ καθώς επίσης έχουν θεσμοθετηθεί πριν την παρούσα ωστόσο πρόκειται για μία δραστηριότητα που λειτουργεί και αναπτύσσεται με παρωχημένες μελέτες, ανεπαρκή έλεγχο και καλά τεκμηριωμένες από τη βιβλιογραφία επιπτώσεις στο προστατευτέο επιτάσσοντας περισσότερες ρυθμίσεις και επικαιροποίηση των μελετών τους για τη συνέχιση λειτουργίας τους εντός του ΕΠ. Τέλος, ο στόχος 30x30 δεν αφορά απλώς έναν αριθμητικό δείκτη, αλλά πρέπει να αντανakλά ουσιαστική προστασία, ρύθμιση των δραστηριοτήτων και εφαρμογή των ισχυόντων μέτρων. Η ίδια η Συμφωνία της ΕΕ (European Green Deal)

προβλέπει, επιπλέον, τη δέσμευση για τουλάχιστον 10% περιοχών αυστηρής προστασίας με εγκεκριμένα και εφαρμοζόμενα σχέδια διαχείρισης. Σύμφωνα με τα ισχύοντα δεδομένα, υφίστανται τέσσερις Ζώνες Απόλυτης Προστασίας, που καλύπτουν μόλις το 0,05% της Επικράτειας, ενώ οι 48 Ζώνες Προστασίας της Φύσης αντιστοιχούν περίπου στο 49,3%. Για να θεωρηθεί ότι η χώρα εκπληρώνει τη δέσμευσή της ως προς την αυστηρή προστασία, είναι απαραίτητο οι ζώνες αυτές να επεκταθούν και να προστατεύονται επαρκώς και στην πράξη. Έχοντας παραθέσει τους παραπάνω προβληματισμούς χαιρετίζουμε μία μελέτη η οποία πραγματικά περιλαμβάνει πολλά είδη και οικοτόπους, είναι εμπλουτισμένη με πολλά μέτρα βασισμένα στην επιστήμη και τις νεότερες επιστημονικές μελέτες αντλώντας πληροφορίες και ιδέες από πετυχημένα παραδείγματα διατήρησης και διαχείρισης τόσο από πιλοτικές εφαρμογές όσο και άλλες προστατευόμενες περιοχές της Μεσογείου.

Σχόλια επί του κεφαλαίου 2: περιγραφή προστατευτέου αντικειμένου

2.1.6 Θαλάσσια Ρύπανση – Πιέσεις στο Θαλάσσιο Περιβάλλον

2.1.6.1 Θαλάσσια απορρίμματα – πλαστικά

Σχετικά με δεδομένα θαλάσσιας ρύπανσης υπάρχει επίσης η ανοιχτή βάση δεδομένων από 13 φορείς που υλοποιούν δράσεις παράκτιων και υποβρύχιων καθαρισμών με στοιχεία για την αφθονία, την πυκνότητα και τη σύνθεσή τους μέσω της πλατφόρμας [EVMAR \(https://evmar.obstechnologies.gr/#water_waste\)](https://evmar.obstechnologies.gr/#water_waste).

2.1.6. 6 Εισβλητικά είδη

Σχετικά με την ύπαρξη επιβλητικών ειδών στην περιοχή μελέτης, υπάρχουν επιπλέον διαθέσιμα δεδομένα παρουσίας ειδών *Halophyla stipulacea* και *Caulerpa racemosa* και βιομάζας μέσω Visual Census για τα είδη *Siganus spp.* και το *Pterois miles* για το Εσωτερικό Αρχιπέλαγος του Ιονίου τα οποία μπορούν να διατεθούν σε περίπτωση που κρίνεται σκόπιμο από τους μελετητές για την ιεράρχηση των πιέσεων εκ νέου υπολογισμού δεικτών κ.α.

2.2 Βιοτικό περιβάλλον

2.2.1.1 Θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων στο σύνολο της περιοχής

Σχετικά με τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την αναγνώριση και κατανομή τύπων οικοτόπων εντός του Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου, να προστεθούν τα δεδομένα από

χαρτογραφήσεις ποσειδωνίας (οικότοπος 1120) στις νησίδες του εσωτερικού Ιονίου (Άτοκος, Αρκούδι και Κύθρος) βλ. σχετικούς συνδέσμους.

- Οικότοπος 1120: Άτοκος: Naasan Aga Spyridopoulou, R., Athinaïou, I., & Poursanidis, D. (2023). *Posidonia oceanica* meadows (1120) Atokos island [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13332132>
- Οικότοπος 1120: Αρκούδι: Naasan Aga - Spyridopoulou, R., Athinaïou, I., & Poursanidis, D. (2023). *Posidonia oceanica* meadows (1120) Arkoudi island [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13332014>
- Οικότοπος 1120: Κύθρος: Athinaïou, I., & Poursanidis, D. (2025). *Posidonia oceanica* meadows (1120) Kythros island [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14998803>

Για τον οικότοπο 1110 να προστεθούν καταγραφές μαερί βορειοανατολικά της νήσου Ατόκου (βλ. αναφορά Athinaïou et al., 2025). Σχετικά με τον τύπο οικοτόπου «Υφαλοι» (1170), για τις φυτοκοινότητες *Cystoseiretum* να προστεθούν σημειακές καταγραφές στο νότιο τμήμα Αρκούδι (38.538208N, 20.719596E) μη δημοσιευμένα δεδομένα, iSea, 2025), και για σκιάφιλες βιοκοινότητες να προστεθούν σημειακές καταγραφές βορειοανατολικά Άτοκος και βόρεια Κύθρος (βλ. αναφορά Athinaïou et al., 2025).

Σχετική βιβλιογραφία:

Athinaïou, I., Pyloridou, K., Naasan Aga - Spyridopoulou, R., & Giatroudaki, I. (2025). Protecting the Inner Ionian Archipelago & Formicula island - Final Progress Report 2024. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16778884>

2.2.1.3 Τύποι οικοτόπων στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000

Σχετικά με την GR2220003 – «Εσωτερικό αρχιπέλαγος Ιονίου (Μεγανήσι, Αρκούδι, Άτοκος, Βρόμωνας)» (ΕΖΔ) ο τύπος οικοτόπου 1120* (Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia oceanica*) έχει υψηλή αντιπροσωπευτικότητα «Α», σχετική επιφάνεια «Α» και αξιολογείται με βαθμό διατήρησης «Β». Στον Πίνακα 2.2.1.3-4 παρουσιάζονται οι σημαντικοί τύποι οικοτόπων που απαντούν στην ΕΖΔ και τα στοιχεία αξιολόγησης αυτών και στη συνέχεια παρατίθενται οι θεσμοθετημένοι Στόχοι Διατήρησης για τους Τ.Ο της περιοχής. Δεδομένο ότι δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τον οικότοπο 1120, δεν έχει καθοριστεί εξειδικευμένος στόχος. Για την δημιουργία εξειδικευμένων στόχων διατήρησης μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα διαθέσιμα στοιχεία από μελέτες πεδίου που καθορίζουν τους δείκτες υγείας CI (Δείκτης (Conservation Index), BiPo (με παραμέτρους την Τυπολογία του Κατώτερου Ορίου Εξάπλωσης Λιβαδιού, το Βάθος κατώτερου ορίου εξάπλωσης, το % Πλαγιότροπιών Ριζωμάτων, και την Πυκνότητα Λιβαδιού) και τον δείκτη PREI (που ενσωματώνει την παράμετρο επιπατικής βιομάζας) για τις νησίδες Άτοκο, Φορμίκουλα και Αρκούδι (βλ. Athinaïou et al., 2025). Τα αποτελέσματα δείχνουν υψηλή κατάσταση υγείας στη νήσο Φορμίκουλα (με CI 0,98) ενώ σε περιοχές έντονης παρουσίας σκαφών αναψυχής όπως στην Άτοκο και το Αρκούδι όπου παρατηρείται κακή έως μέτρια

κατάσταση υγείας. Επιπλέον έχουν παραχθεί όμοιες μελέτες σε περιοχές κοντά σε μονάδες υδατοκαλλιέργειας και σημειακά δεδομένα με νεκρά λιβάδια Ποσειδωνίας (dead matte) (βλ. Athinaïou et al., 2024a, 2024b; Pyloridou et al., 2024). Τέλος, υπάρχει προκαταρκτική μελέτη προτεραιοποίησης των λιβαδιών Ποσειδωνίας στο Ιόνιο με βάση όλων των πιέσεων που δέχονται από ανθρωπογενής και φυσικές αιτίες (βλ. Delioḡlani et al., 2023). Τα παραπάνω θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στον καθορισμό συγκεκριμένων στόχων διατήρησης για τον οικότοπο στην περιοχή και παράλληλα και στην προτεραιοποίηση περιοχών για την αποκατάσταση λιβαδιών Ποσειδωνίας. Παραπάνω στοιχεία μπορούν να διατεθούν στην ομάδα μελέτης εφόσον κριθεί αναγκαίο.

Σχετική βιβλιογραφία:

Athinaïou, I., Pyloridou, K., Naasan Aga - Spyridopoulou, R., & Giatroudaki, I. (2025). Protecting the Inner Ionian Archipelago & Formicula island - Final Progress Report 2024. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16778884>

Athinaïou, I., Pyloridou, K., Piselli, M., Naasan Aga -Spyridopoulou, R. Layman's Report Series Assessing the health status of Posidonia meadows in the Inner Ionian Sea. Report I: Posidonia meadows adjacent to aquaculture facilities in Kalamos (In Greek). iSea, Greece, 2024a. 9pp. https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2025/02/GR_iSea_Assessing-the-health-status-of-Posidonia-meadows-adjacent-to-Kalamos-island-aquaculture-facilities.pdf

Athinaïou, I., Pyloridou, K., Naasan Aga-Spyridopoulou, R. Layman's Report Series Assessing the health status of Posidonia meadows in the Inner Ionian Sea. Report II: Posidonia meadows adjacent to aquaculture facilities in Asprogiáli. iSea, Greece, 2024b. 14pp. https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2025/02/GR_Assessing-the-health-status-of-Posidonia-meadows-adjacent-to-aquaculture-facilities-in-Asprogiáli-1.pdf

Delioḡlani, D., Karagiannis, N. A., Poursanidis, D., Doxa, A., Lazou Dean, A., Turner, V., Karythis, S., Bazioti, E., Naasan Aga -Spyridopoulou, R. Prioritising Posidonia oceanica meadows in the Ionian Sea. iSea, Greece, 2023. 21pp. Available at: https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2023/12/GR-Prioritising-Posidonia_Laymans-report_compressed.pdf

Pyloridou, K., Athinaïou, I., & Naasan Aga - Spyridopoulou, R. (2024). Validation Points at Municipality of Xiromero [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13868872>

2.2.2.1.2 Θαλάσσια Θηλαστικά

Συγκεκριμένα στην για την παράγραφο 4 προτείνουμε να προστεθούν:

- ότι η Φορμίκουλα έχει αναγνωριστεί ως οχυρό για την προστασία του είδους.

- ότι μέσω συστηματικής παρακολούθησης της Φορμίκουλας από το 2012, από το Tethys Research Institute, έχουν φωτο-αναγνώριστεί περισσότερα από 40 άτομα φώκιας, εκ των οποίων, μεγάλο ποσοστό έχει δείξει φιλοπατρία επί πολλά συνεχή έτη (ένα δείγμα του καταλόγου φωτο-αναγνώρισης μπορεί να προβληθεί διαδικτυακά στη διεύθυνση <https://ioniandolphinproject.org/mediterranean-monk-seals/idp-mediterranean-monk-seal->)

Σχετική βιβλιογραφία:

Notarbartolo di Sciara, G. & Gonzalvo, J. 2025. Restricted access zone declared in Greece to protect monk seals (perhaps). Oryx, Conservation news. <https://doi.org/10.1017/S0030605324001418>

Gonzalvo J. and Notarbartolo di Sciara G. (2022). The Inner Ionian Sea Archipelago: a stronghold for the Mediterranean monk seal in urgent need of conservation action. 33rd Conference of the European Cetacean Society 5-7 April, Ashdod, Israel.

iSea. Προτεινόμενα μέτρα για την προστασία της νήσου Φορμίκουλα. Θεσσαλονίκη, 2022. <https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2024/08/Φορμικουλα-προτεινόμενα-μέτρα.pdf>

2.2.2.2 Ιχθυοπανίδα

Αρχικά για την ενότητα Β. Ελασμοβράγχια προτείνεται να αλλάξει η βιβλιογραφική αναφορά για τον αριθμό ειδών από Damalas et al., (2022) καθώς περιλαμβάνει είδη που δεν είναι πλέον δόκιμα (valid) και να προστεθεί η αναφορά (Giovos, I., Aga-Spyridorouli, R. N., Serena, F., Soldo, A., Barash, A., Doumpas, N., ... & Moutopoulos, D. K. (2022). An Updated Greek National Checklist of Chondrichthyans. *Fishes*, 7(4), 199.) που δεν περιλαμβάνει τα μη δόκιμα είδη. Σχετικά με το είδος *Gymnura altavela* (Πλατυσέλαχο), δεν είναι ξεκάθαρο πώς προκύπτει η κατανομή του είδους καθώς τα δεδομένα που παρείχε η iSea και αναφέρεται ως μοναδική πηγή για τον χάρτη (Εικόνα 2.2.2.1.1-3) ήταν σημειακά. Επιπλέον, έχει γίνει αξιολόγηση στο Κόκκινο Βιβλίο της Ελλάδας (NECCA 2024) ωστόσο μπορεί να μην είχε αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Κόκκινου Βιβλίου όταν συντάσσονταν η μελέτη. Το είδος αξιολογήθηκε ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) υπό το κριτήριο A2d ([Giovos et al., 2023](https://redlist.necca.gov.gr/en/assessment/?id=238961329)) (<https://redlist.necca.gov.gr/en/assessment/?id=238961329>). Το είδος *Centrophorus cf uyato* μπορεί να αλλάξει σε *Centrophorus uyato* καθώς πλέον έχει γίνει η επιβεβαίωση του είδους σε γενετικό επίπεδο (Bellodi et al., 2022).

Τέλος, στο κείμενο για το καθεστώς προστασίας αναφέρεται η Σύμβαση της Βόννης και η Σύμβαση για τα μεταναστευτικά είδη (CMS) οι οποίες είναι ταυτόσημες. Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμο και σε αυτή την ενότητα να επισημανθεί και ο νέος Κανονισμός για την

αποκατάσταση της φύσης (2024/1991/ΕΚ) που αναφέρει “Είναι σημαντικό να τεθούν σε εφαρμογή μέτρα αποκατάστασης και για τους οικοτόπους ορισμένων θαλάσσιων ειδών, όπως οι καρχαρίες και τα σελάχια, τα οποία, για παράδειγμα, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας (CMS), που υπεγράφη στη Βόννη στις 23 Ιουνίου 1979, ή στους καταλόγους απειλούμενων ή υπό εξαφάνιση ειδών των συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες, βρίσκονται όμως εκτός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, δεδομένου ότι έχουν σημαντική λειτουργία στο οικοσύστημα”. Καθώς και τα είδη που αναφέρονται ονομαστικά στον Κανονισμό όπως τα Κρισίμως Κινδυνεύοντα (CR) και μεταναστευτικά είδη με σποραδικές καταγραφές όπως το *Carcharodon carcharias* και το *Cetorhinus maximus* (iSea Unpublished data, 2024) καθώς και για το διαβολόψαρο (*Mobula mobular*) που εντάσσεται στη Μελέτη ωστόσο δεν αναφέρεται σε αυτό ο Κανονισμός. Τέλος, καλό θα ήταν να προστεθούν στα είδη και τα υπόλοιπα ελασμοβράγχια που έχουν ενσωματωθεί στη Σύμβαση της Βαρκελώνης το 2023 στο Παράρτημα II όπως το *Dasyatis pastinaca* το οποίο έχει καταγραφεί εντός των ορίων του ΕΠ. Σχετικά με τον πίνακα 2.2.2.2 -1, θα πρέπει να προστεθούν/ διορθωθούν τα ακόλουθα, να προστεθεί η κατάσταση πληθυσμού με βάση του επικαιροποιημένου Κόκκινου Βιβλίου για το είδος *Gymnura altavela* και να προστεθούν οι συστάσεις της ΓΕΑΜ (όπως αναφέρονται και για άλλα είδη ελασμοβράγχιων): 42/2018/2, 45/2022/13 44/2021/16, 41/2017/6. Σχετικά με το είδος *Aetomylaeus boninus*, θα πρέπει να προστεθεί στο καθεστώς προστασίας η Σύμβαση της Βόννης (CMS) Παράρτημα I και II, ο κανονισμός (ΕΕ) 2102/2015 για την εφαρμογή της Σύμβασης της Βαρκελώνης, και οι ακόλουθες συστάσεις της ΓΕΑΜ: 42/2018/2, 45/2022/13, 44/2021/16, 41/2017/6.

2.2.2.1.4 Θαλάσσια ασπόνδυλα

Σχετικά με τις καταγραφές θαλάσσιων ασπόνδυλων μπορούν να προστεθούν μια συλλογή σημειακών καταγραφών από μελέτες πεδίου (καταδύσεις, χρήση υποβρυχίου drone) της iSea, τα οποία μπορούν να γίνουν διαθέσιμα στην ομάδα μελέτης σε περίπτωση που κρίνεται σκόπιμο από τους μελετητές.

2.3.4 Επιπτώσεις χρήσεων και δραστηριοτήτων – πιέσεις/απειλές στα προστατευτέα αντικείμενα

2.3.4.2 Πιέσεις απειλές στους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων

Σχετικά με τον 1120 - Εκτάσεις Θαλάσσιας Βλάστησης με Ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*). Σχετικά με την θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια που προκαλεί θαλάσσια ρύπανση: Αναφέρεται ότι η ένταση είναι Μ (μέτρια) σε συγκεκριμένες ζώνες της περιοχής μελέτης (π.χ. Κεφαλονιά - Ιθάκη) που απαντούν μονάδες θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας. Όμως, το πλήθος βιβλιογραφίας και ερευνών (βλ. σχόλια της ενότητας 2.3.5.5) καθιστούν την πίεση ως υψηλής (H) έντασης σε Τοπικό Επίπεδο. Επιπλέον πρέπει να προσθέσει ότι η πίεση υπάρχει και στις περιοχές εντός ΠΟΑΥ και ΠΑΥ του Θαλάσσιου Πάρκου.

2.3.5 Επιπτώσεις σχεδίων ανάπτυξης

2.3.5.4 Έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων

Παρόλο που η μελέτη προσδιορίζει την εξόρυξη υδρογονανθράκων ως άμεση και σημαντική απειλή, δεν ενσωματώνει μέτρα προστασίας ή περιορισμούς χρήσης για αυτήν τη δραστηριότητα. Αντίθετα, παρατηρούμε ότι τα όρια του πάρκου αποφεύγουν σαφώς τις περιοχές (οικόπεδα) εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, γεγονός που υποδηλώνει έντονα ότι η οριοθέτηση των συνόρων του καθοδηγήθηκε κυρίως από γεωπολιτικές και οικονομικές παραμέτρους και όχι από περιβαλλοντικά κριτήρια. Ο αποκλεισμός αυτής της περιοχής της Ελληνικής Τάφρου IMMA (Important Marine Mammal Area) και η περαιτέρω άδεια εξόρυξης υδρογονανθράκων δίπλα στο πάρκο εγείρει σοβαρές ανησυχίες τόσο σχετικά με την αποτελεσματικότητά του πάρκου όσο και την σχετική οικολογική της συνδεσιμότητα. Τα μεταναστευτικά είδη δεν αναγνωρίζουν όρια και οι επιπτώσεις των δραστηριοτήτων εξόρυξης μπορούν να επεκταθούν για πολλά χιλιόμετρα πέρα από τους τόπους λειτουργίας. Επιπλέον, η σε μεγάλο βαθμό ανεξερεύνητη Ελληνική Τάφος, μια περιοχή υψηλής οικολογικής αξίας, απειλείται τρομερά από τέτοιες δραστηριότητες. Οι επιπτώσεις που προκύπτουν είναι ευρείες, ελάχιστα κατανοητές και έχουν τη δυνατότητα να διαταράξουν τα θαλάσσια τροφικά πλέγματα σε πολλαπλές κλίμακες.

2.3.5.5 Υδατοκαλλιέργειες

Σχετικά με τις επιπτώσεις των υδατοκαλλιεργειών στα προστατευτέα, ενώ σωστά αναφέρεται η ευαισθησία συγκεκριμένων οικοτόπων και ειδών στις υψηλές συγκεντρώσεις θρεπτικών στοιχείων, δεν παρατίθενται συγκεκριμένες μελέτες. Εδώ πρέπει να συμπεριληφθούν τα παρακάτω στοιχεία (βλ Σχετική βιβλιογραφία) από δημοσιευμένες επιστημονικές μελέτες.

Παράλληλα, υπάρχουν προκαταρκτικά ερευνητικά ευρήματα εντός του Θαλάσσιου Πάρκου που καταγράφουν την κατάσταση του οικοτόπου 1120 σε περιοχές με υφιστάμενες μονάδες υδατοκαλλιεργειών ή μονάδες που έχουν πλέον εγκαταλειφθεί, τα οποία δείχνουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα λιβάδια Ποσειδωνίας, συμπεριλαμβανομένης ακόμη και της πλήρους εξαφάνισης ολόκληρων λειμώνων.

Αναφέρεται στη συγκεκριμένη ενότητα ότι «η ύπαρξη των ΠΑΥ υποδεικνύει τη δυναμική της περιοχής για την ανάπτυξη του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών, καθώς αποτελούν ζώνες που έχουν χαρακτηριστεί κατάλληλες για τέτοιου είδους δραστηριότητες βάσει συγκεκριμένων περιβαλλοντικών, χωροταξικών και οικονομικών κριτηρίων». Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι υφιστάμενες περιβαλλοντικές μελέτες έχουν χαρακτηριστεί ως ανεπαρκείς (MacAlister Elliott and Partners Ltd, 2024). Προτείνεται η σοβαρή επανεξέταση των περιοχών ΠΟΑΥ και ΠΑΥ εντός του Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν βρίσκονται σε περιοχές με οικολογική προτεραιότητας (όπως λιβάδια

Ποσειδωνίας, ροδολιθικά πεδία και κοραλλιογενής ύφαλοι), η κατανομή και η κάλυψη των οποίων δεν είναι ακόμη πλήρως τεκμηριωμένη για την περιοχή μελέτης. Η παρουσία του οικοτόπου προτεραιότητας 1120 (*Posidonia oceanica*) σε πολλές από τις υφιστάμενες μονάδες και ΠΑΥ/ΠΟΑΥ, σε αποστάσεις ακόμη και μικρότερες των 400 μέτρων, επισημαίνει την αναγκαιότητα να γίνουν αυστηρότερα τα πρωτόκολλα περιβαλλοντικών μελετών και ελέγχων εντός του Πάρκου Ιονίου, ειδικά για τον οικοτόπο 1120 και άλλους οικοτόπους προτεραιότητας, ώστε να αποφευχθεί η περαιτέρω υποβάθμισή τους.

Σχετική βιβλιογραφία:

Apostolaki, E.T., Marbà, N., Holmer, M., Karakassis, I., 2009. Fish farming impact on decomposition of *Posidonia oceanica* litter. *Journal of Experimental Marine Biology and Ecology* 369, 58-64.

Apostolaki, E.T., Holmer, M., Marbà, N., Karakassis, I., 2010. Degrading seagrass (*Posidonia oceanica*) ecosystems: a source of dissolved matter in the Mediterranean. *Hydrobiologia* 649, 13-23.

Apostolaki, E.T., Holmer, M., Marbà, N., Karakassis, I., 2011. Epiphyte dynamics and carbon metabolism in a nutrient enriched Mediterranean seagrass (*Posidonia oceanica*) ecosystem. *Journal of Sea Research* 66, 135-142.

Ruiz, J.M., Perez, M., Romero, J., 2001. Effects of fish farm loadings on Seagrass (*Posidonia oceanica*) distribution, growth and photosynthesis. *Marine Pollution Bulletin* 42, 749-760.

Apostolaki, E., Tsagaraki, T., Tsapakis, M., & Karakassis, I. (2007). Fish farming impact on sediments and macrofauna associated with seagrass meadows in the Mediterranean. *Estuarine, Coastal and Shelf Science*, 75, 408-416. <https://doi.org/10.1016/j.ecss.2007.05.024>

Karakassis, I., Papageorgiou, N., Kalantzi, I., Sevastou, K., & Koutsikopoulos, C. (2013). Adaptation of fish farming production to the environmental characteristics of the receiving marine ecosystems: A proxy to carrying capacity. *Aquaculture*, 408-409, 184-190. <https://doi.org/10.1016/j.aquaculture.2013.06.002> Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0044848613002755>

Athinaïou, I., Pyloridou, K., Piselli, M., Naasan Aga -Spyridopoulou, R. Layman's Report Series Assessing the health status of *Posidonia* meadows in the Inner Ionian Sea. Report I: *Posidonia* meadows adjacent to aquaculture facilities in Kalamos (In Greek). iSea, Greece, 2024. 9pp. https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2025/02/GR_iSea_Assessing-the-health-status-of-Posidonia-meadows-adjacent-to-Kalamos-island-aquaculture-facilities.pdf

Athinaïou, I., Pyloridou, K., Naasan Aga-Spyridopoulou, R. Layman's Report Series Assessing the health status of *Posidonia* meadows in the Inner Ionian Sea. Report II: *Posidonia* meadows adjacent to aquaculture facilities in Asprogiáli. iSea, Greece, 2024.

14pp. https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2025/02/GR_Assessing-the-health-status-of-Posidonia-meadows-adjacent-to-aquaculture-facilities-in-Asprogiali-1.pdf

Pyloridou, K., Athinaïou, I., & Naasan Aga - Spyridopoulou, R. (2024). Validation Points at Municipality of Xiromero [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13868872>

Comparison of Six Environmental Impact Assessment Reports for Greek Aquaculture Operations. Final Report for Rauch Foundation Region of the Echinadian Islands and Aitolokarnania (Xiromero). MacAlister Elliott and Partners Ltd. Report, April, 2024. Available at: https://drive.google.com/file/d/168P4G7S8W_5gzXYkFZh7kHHGGW5iE1dv/view

Σχόλια επί του κεφαλαίου 4: Αξιολόγηση – Οριοθέτηση περιοχής και προστατευτέου αντικειμένου

4.3 Πρόταση καθορισμού ζωνών προστασίας κι επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων

Η πρόβλεψη για τέσσερις (4) Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ) στο νέο Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου, οι οποίες αντιστοιχούν σε μόλις 0,05% της συνολικής του έκτασης, απέχει σημαντικά από τον στόχο για τουλάχιστον 10% αυστηρής προστασίας, όπως αυτός έχει τεθεί από τη Συμφωνία «30x30», την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και τον Κανονισμό για την Αποκατάσταση της Φύσης, ενώ αποτελεί και δέσμευση της κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού κατά τη Διεθνή Διάσκεψη των Ωκεανών “Our Ocean” τον Απρίλιο 2024 καθώς και κατά τη Διεθνή Διάσκεψη για τους Ωκεανούς των Ηνωμένων Εθνών τον Ιούνιο 2025. Η πρόταση δεν ανταποκρίνεται στις διεθνείς και ευρωπαϊκές δεσμεύσεις της χώρας και δεν εξασφαλίζει την ουσιαστική διατήρηση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας της περιοχής. Απαιτείται ουσιαστική αναθεώρηση και ενίσχυση των ΖΑΠΦ, ώστε το Θαλάσσιο Πάρκο να αποτελέσει πραγματικό εργαλείο προστασίας και να ευθυγραμμιστεί με τους διεθνείς στόχους διατήρησης.

4.3.4 Προσδιορισμός προτεινόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας

4.3.4.4.2 Ζώνες Απολύτου Προστασίας της Φύσης

ΖΑΠΦ-01 «Θαλάσσια περιοχή περιμετρικά της νήσου Φορμίκουλα»

Σχετικά με τη ΖΑΠΦ-01: Η θαλάσσια περιοχή περιμετρικά της νήσου [Φορμίκουλα](#), είναι ιδιαίτερα θετικό ότι τα μέτρα προστασίας για τη νήσο Φορμίκουλα, τα οποία προτάθηκαν από τις οργανώσεις iSea, Tethys Research Institute και Blue Marine Foundation και υποστηρίχθηκαν από τοπικές επιχειρήσεις, συλλόγους και φορείς (συνολικά 35),

υιοθετούνται στην παρούσα ΕΠΜ. Τα μέτρα αυτά ενσωματώνουν μια ολιστική προσέγγιση για την προστασία οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας και θα πρέπει να παραμείνουν ως έχουν και μετά το στάδιο διαβούλευσης της ΕΠΜ.

Βρείτε τις προτάσεις των iSea, Tethys Research Institute και Blue Marine Foundation [εδώ](https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2024/08/Φορμικουλα-προτεινόμενα-μέτρα.pdf): <https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2024/08/Φορμικουλα-προτεινόμενα-μέτρα.pdf>

Περισσότερα για τη Φορμικουλα εδώ: <https://isea.com.gr/formicula/>

4.3.4.4.3 Ζώνες Προστασίας της Φύσης

ΖΠΦ-19 «Θαλάσσια περιοχή περιμετρικά της νήσου Ατόκου»

Σχετικά με τη ΖΠΦ-19, δεν είναι σαφής πώς έχουν οριστεί τα όριά της. Επιπλέον στην τεκμηρίωση αναφέρεται η παρουσία του πλατυσέλαχου (*Gymnura altavela*) για το οποίο ωστόσο δεν υπάρχουν ανοιχτά δεδομένα παρουσίας πέριξ του νησιού και ο χάρτης κατανομής δεν είναι ξεκάθαρο πώς αποτυπώθηκε (βλ σχετικό σχόλιο στο κεφάλαιο 2). Ενώ παράλληλα αναφέρεται ότι η περιοχή χαρακτηρίζεται ως υψηλής σημασίας για παρόντα είδη χονδριχθών, όπως η χίμαιρα (*Chimaera monstrosa*) και η νόνα (*Dipturus oxyrinchus*), και οσείχθων, όπως ο Λειψός (*Helicolenus dactylopterus*) ωστόσο δεν είναι σαφής ο τρόπος με τον οποίο τεκμηριώνεται τη σημαντικότητα σε σχέση με άλλες περιοχές. Αν και χαιρετίζουμε την δημιουργία της ΖΠΦ-19, δεν είναι ξεκάθαρος ο λόγος επιλογής αυτής της περιοχής και της ΖΠΦ-20 ως περιοχή απαγόρευσης για την αλιεία, ενώ η περιοχή του Καλάμου, του Καστού και του Μεγανησιού με παρόμοια χαρακτηριστικά δεν έχει αντίστοιχη απαγόρευση. Με βάση το μικρό ποσοστό αυστηρά προστατευόμενων περιοχών προτείνουμε να επανεξεταστούν και οι περιοχές του Καλάμου, του Καστού για την δημιουργία επιπλέον ΖΠΦ. Τέλος, για τη συγκεκριμένη Ζώνη και τη διασφάλιση του προστατευτέου θεωρούμε σκόπιμο να μην επιτρέπεται η δημιουργία μονάδων υδατοκαλλιέργειας, καθώς αυτό αντιβαίνει στους στόχους διατήρησης της περιοχής, δεδομένης της εκτεταμένης παρουσίας λιβαδιών Ποσειδωνίας (1120), Θαλάσσιων σπηλαιών (8330), υφάλων (1170) που αναφέρονται στην παρούσα και των ροδολιθικών πεδίων και βιογενών υφάλων που έχουν χαρτογραφηθεί (Fakiris et al., 2023). Σχετικά με την χρήση «(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» θα πρέπει να προστεθεί η εκτίμηση φέρουσας ικανότητας - μέγιστος αριθμός σκαφών και μέσων αναψυχής στην ζώνη δεδομένου της υψηλής επισκεψιμότητας της περιοχής κατά τους θερινούς μήνες από σκάφη αναψυχής (Athinaïou et al., 2025).

Σχετική βιβλιογραφία:

Athinaïou, I., Tomé Pérez, A., Naasan Aga – Spiridopoulou, R. Evaluating anchoring pressure on Posidonia meadows in the Inner Ionian islets and Erimitis peninsula using UAV's (drones). Final Progress Report. iSea 2025, Thessaloniki, Greece, 22pp.

ΖΠΦ-20 «Θαλάσσια περιοχή περιμετρικά της νήσου Αρκούδι»

Αντίστοιχα με τη ΖΠΦ-19 για τη ΖΠΦ-20 δεν είναι κατανοητή η παρουσία του πλατυσέλαχου (*Gymnura altavela*) αλλά και πώς η παρουσία των ειδών που αναφέρονται είναι πιο σημαντική ή πιο κρίσιμη σε σχέση με άλλες περιοχές (βλ. αντίστοιχο σχόλιο για ΖΠΦ-19). Είναι σημαντικό να αναφερθεί η παρουσία στην τεκμηρίωση της περιοχής καθώς και βιογενών υφάλων στην περιοχή καθώς και ρηχοί ύφαλοι με λιβάδια *Cystoseira* spp. (βλ. σχετικό σχόλιο κεφ. 2). Σχετικά με την χρήση «(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» θα πρέπει να προστεθεί η εκτίμηση φέρουσας ικανότητας - μέγιστος αριθμός σκαφών και μέσων αναψυχής στην ζώνη δεδομένου της υψηλής επισκεψιμότητας της περιοχής κατά τους θερινούς μήνες από σκάφη αναψυχής (Athinaïou et al., 2025).

Σχετική βιβλιογραφία:

Athinaïou, I., Tomé Pérez, A., Naasan Aga – Spiridopoulou, R. Evaluating anchoring pressure on Posidonia meadows in the Inner Ionian islets and Erimitis peninsula using UAV's (drones). Final Progress Report. iSea 2025, Thessaloniki, Greece, 22pp.

ΖΠΦ-37 «Φορμίκουλα - Διάδρομος πρόσβασης σκαφών εντός της ΖΑΠΦ»

Σχετικά με τη ΖΠΦ-37, είναι ιδιαίτερα θετικό ότι τα μέτρα προστασίας για τη νήσο [Φορμίκουλα](#), τα οποία προτάθηκαν από τις οργανώσεις iSea, Tethys Research Institute και Blue Marine Foundation και υποστηρίχθηκαν από τοπικές επιχειρήσεις, συλλόγους και φορείς (συνολικά 35), υιοθετούνται στην παρούσα ΕΠΜ. Τα μέτρα αυτά ενσωματώνουν μια ολιστική προσέγγιση για την προστασία οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας και θα πρέπει να παραμείνουν ως έχουν και μετά το στάδιο διαβούλευσης της ΕΠΜ.

Βρείτε τις προτάσεις των iSea, Tethys Research Institute και Blue Marine Foundation [εδώ](https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2024/08/Φορμίκουλα-προτεινόμενα-μέτρα.pdf): <https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2024/08/Φορμίκουλα-προτεινόμενα-μέτρα.pdf>

Περισσότερα για τη Φορμίκουλα [εδώ](https://isea.com.gr/formicula/): <https://isea.com.gr/formicula/>

ΖΠΦ-38 «Θαλάσσια περιοχή περιμετρικά της νήσου Φορμίκουλα»

Σχετικά με τη ΖΠΦ-38, και συγκεκριμένα την χρήση «(26.12.7) Θαλάσσιοι διάδρομοι κίνησης σκαφών» θα πρέπει να απαγορεύεται εξολοκλήρου η αγκυροβόληση και η τοποθέτηση ειδικών αγκυροβόλιων διότι η συγκεκριμένη ζώνη περιέχει εκτεταμένα λιβάδια Ποσειδωνίας εννοώ λόγω της απόστασης από την στεριά και βάθους δεν εξυπηρετεί τα σκάφη αναψυχής, για τα οποία υπάρχει συγκεκριμένη περιοχή τοποθέτησης ειδικών αγκυροβόλιων (ΖΠΦ-37). Είναι θετικό βήμα που τα μέτρα προστασίας για τη νήσο [Φορμίκουλα](#), τα οποία προτάθηκαν από τις οργανώσεις iSea, Tethys Research Institute και Blue Marine Foundation και υποστηρίχθηκαν από τοπικές επιχειρήσεις, συλλόγους και φορείς (συνολικά 35), υιοθετούνται στην παρούσα ΕΠΜ. Τα μέτρα αυτά ενσωματώνουν μια ολιστική προσέγγιση για την προστασία οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας και θα πρέπει να παραμείνουν ως έχουν και μετά το στάδιο διαβούλευσης της ΕΠΜ.

Βρείτε τις προτάσεις των iSea, Tethys Research Institute και Blue Marine Foundation [εδώ](https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2024/08/Φορμικουλα-προτεινόμενα-μέτρα.pdf): <https://isea.com.gr/wp-content/uploads/2024/08/Φορμικουλα-προτεινόμενα-μέτρα.pdf>

Περισσότερα για τη Φορμικουλα εδώ: <https://isea.com.gr/formicula/>

4.3.3.3.4 Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων

ZBΔΦΠ-05 «Ευρύτερη θαλάσσια περιοχή λιμένα Νυδρίου Λευκάδας»

Όσον αφορά τις δραστηριότητες συντήρησης/εκσυγχρονισμού λιμενικών εγκαταστάσεων και Μαρίνας, στην περιοχή Νυδρί Λευκάδας, είναι απαραίτητο να αξιολογηθούν οι μέθοδοι και οι διαδικασίες της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τα Εθνικά και Διεθνή πρότυπα και να διαφυλαχθούν τα προστατευόμενα είδη και οι οικοτόποι που βρίσκονται στην περιοχή. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από υγροτόπους, λιμνοθάλασσες, περιοχές αναπαραγωγής πτηνών και λιβάδια θαλάσσιας βλάστησης, τα οποία είναι όλα εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα. Οι σωρευτικές επιπτώσεις πρέπει να αξιολογηθούν διεξοδικά, ιδίως δεδομένων των υφιστάμενων πιέσεων από τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες στην περιοχή. Είναι εξίσου σημαντικό να ληφθεί υπόψη η φέρουσα ικανότητα του περιβάλλοντος σε σχέση με όλες τις άλλες δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα, σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης.

4.3.4.6 Τεκμηρίωση Προτεινόμενων Επιτρεπόμενων Χρήσεων και Ρυθμίσεων στις ζώνες προστασίας / Εκτίμηση επιπτώσεων

(24.4) Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα εντός του θαλασσιού πάρκου Ιονίου θα πρέπει να απαιτεί τον υποχρεωτικό εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων μονάδων και πρακτικών. Επιπλέον, θα πρέπει να απαγορεύει την τοποθέτηση μονάδων υδατοκαλλιέργειας σε αποστάσεις μικρότερες των 800 μ. από λιβάδια Ποσειδωνίας (και σε βυθούς με άλλα είδη θαλάσσιας βλάστησης *Cymodocea nodosa*, *Zostera marina* και *Zostera moltii*). Η πρόταση έρχεται σε συμφωνία με τους Karakassis et al. (2013) που προτείνουν ότι οι ιχθυοκαλλιέργειες δε θα πρέπει να επιτρέπονται σε απόσταση τουλάχιστον 800 μέτρων από τα όρια ενός λιβαδιού Ποσειδωνίας, ενώ οι εγκαταστάσεις που λειτουργούν κοντά σε αυτά θα πρέπει είτε να μεταφερθούν είτε τουλάχιστον να μην επιτραπεί η αύξηση της παραγωγικής τους ικανότητας. Σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν λιβάδια Ποσειδωνίας σε αποστάσεις μεγαλύτερες των 800 μ. και έως 3χλμ., να καταστεί υποχρεωτική η παρακολούθηση της

κατάστασης υγείας του οικοτόπου 1120 με τη χρήση αναγνωρισμένων μεθοδολογιών, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη την έγκαιρη αναγνώριση υποβάθμισης από οργανική ρύπανση (PREI index). Η πρόταση αυτή συμφωνεί με δημοσιευμένες μελέτες που δείχνουν επιπτώσεις των υδατοκαλλιέργειών που βρίσκονται σε απόστασης έως και 3χμλ από λιβάδια Ποσειδωνίας (Ruiz et al., 2001).

Σχετική βιβλιογραφία:

Karakassis, I., Papageorgiou, N., Kalantzi, I., Sevastou, K., & Koutsikopoulos, C. (2013). Adaptation of fish farming production to the environmental characteristics of the receiving marine ecosystems: A proxy to carrying capacity. *Aquaculture*, 408-409, 184-190. <https://doi.org/10.1016/j.aquaculture.2013.06.002> Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0044848613002755>

Gobert, S., Sartoretto, S., Rico-Raimondino, V., Andral, B., Chery, A., Lejeune, P., & Boissery, P. (2009). Assessment of the ecological status of Mediterranean French coastal waters as required by the Water Framework Directive using the *Posidonia oceanica* Rapid Easy Index: PREI. *Marine Pollution Bulletin*, 58, 1727-1733. <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2009.06.012>

Ruiz, J.M., Perez, M., Romero, J., 2001. Effects of fish farm loadings on Seagrass (*Posidonia oceanica*) distribution, growth and photosynthesis. *Marine Pollution Bulletin* 42, 749-760.

Σχόλια επί του κεφαλαίου 5: Προτάσεις διαχείρισης

5.3 Μέτρα διαχείρισης (ΜΔ)

Μέτρα για τις υδατοκαλλιέργειες

Σχετικά με το μέτρο **MMIONIOMG0701** για την προώθηση βιώσιμης υδατοκαλλιέργειας, το μέτρο δεν θα πρέπει να περιοριστεί στην «προώθηση», αλλά να περιλαμβάνει τον υποχρεωτικό εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων μονάδων και πρακτικών. Επιπλέον, θα πρέπει να προβλέπεται η έκδοση Υπουργικής Απόφασης που θα απαγορεύει την τοποθέτηση μονάδων υδατοκαλλιέργειας σε αποστάσεις μικρότερες των 800 μ. από λιβάδια Ποσειδωνίας (και σε βυθούς με άλλα είδη θαλάσσιας βλάστησης *Cymodocea nodosa*, *Zostera marina* και *Zostera molitii*), ενώ οι εγκαταστάσεις που λειτουργούν κοντά σε αυτά θα πρέπει είτε να μεταφερθούν είτε τουλάχιστον να μην επιτραπεί η αύξηση της παραγωγικής τους ικανότητας. Σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν λιβάδια Ποσειδωνίας σε αποστάσεις μεγαλύτερες των 800 μ. και έως 3χμλ., να καταστεί υποχρεωτική η παρακολούθηση της κατάστασης υγείας του οικοτόπου 1120 με τη χρήση αναγνωρισμένων μεθοδολογιών, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη την έγκαιρη αναγνώριση υποβάθμισης από οργανική ρύπανση (PREI index).

Μέτρα για την αλιεία (επαγγελματική και ερασιτεχνική)

Το μέτρο **MMIONIOMG0101** (Δράσεις διαχείρισης της επαγγελματικής / ερασιτεχνικής αλιείας) κρίνεται εξαιρετικά σημαντικό για τη διασφάλιση του προστατευτέου και της μικρής παράκτιας αλιείας. Ωστόσο, η παροχή δεδομένων από τους αλιείς σε εβδομαδιαία βάση στον ΟΦΥΠΕΚΑ κρίνεται ως κατασπατάληση οικονομικών και επιχειρησιακών πόρων και για το δημόσιο και για τους επαγγελματίες αλιείς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή καθώς ήδη υποχρεώνονται στην παροχή δεδομένων μέσω του Ολοκληρωμένου Συστήματος Παρακολούθησης Αλιείας (ΟΣΠΑ) που έχει επικαιροποιηθεί μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας και είναι σε διαδικασία εμπλουτισμού και αναβάθμισης. Αν για την ακριβέστερη συλλογή στοιχείων ο ΟΦΥΠΕΚΑ μέσα από πιστοποιημένη παροχή κρίνει απαραίτητη τη συλλογή δεδομένων πέραν αυτών της αλιευτικής μελέτης που θα πραγματοποιηθεί κατά το πρώτο έτος, βάσει του μέτρου, με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων από επιστήμονες και χρειάζεται περαιτέρω στοιχεία για μια μακροχρόνια παρακολούθηση μπορεί να τοποθετηθούν ξεχωριστές υποπεριοχές εντός των περιοχών της ΕΛΣΤΑΤ (Χάρτης 1) στο σύστημα του ΟΣΠΑ το οποίο θα είχε νόημα λαμβάνοντας υπόψιν την πληθώρα των Οικοσυστημικών Χωρικών Ενοτήτων (ΟΧΕ) και το καθεστώς προστασίας του ΕΠ. Μια τέτοια προσέγγιση θα εξοικονομούσε τους πόρους που απαιτούνται για την εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου ενώ στην ίδια πλατφόρμα θα μπορούσε να ενσωματωθεί και η ερασιτεχνική δραστηριότητα. Επιπλέον με την αναβάθμιση του ΟΣΠΑ αλλά και της νέας ΥΑ για τη ζύγιση τα δεδομένα που θα συλλέγονται μέσω των δελτίων ζύγισης θα πρέπει να είναι πολύ αναλυτικότερα από αυτά του παρελθόντος εξυπηρετώντας τους στόχους παρακολούθησης.

Σχετικά με το μέτρο **MMIONIOMG0501** (Μείωση παρεμπόπτουσας αλιείας και τυχαίας θανάτωσης ειδών) καλό θα είναι να αναφέρονται μηχανισμοί που πέραν των θαλάσσιων χελωνών και των θηλαστικών απωθούν και άλλα ευάλωτα είδη σύμφωνα με τα ευρήματα Ευρωπαϊκών προγραμμάτων που υλοποιούνται και στην Ελλάδα όπως το Life PanPuffinus LIFE19 NAT/MT/000982 (contrast panels, scary birds) για τα θαλασσοπούλια και το Life PROMETHEUS LIFE23-NAT-IT-LIFE-PROMETHEUS/101148295 (LEDs, electromagnetic deterrents, magnets) για τα ελασμοβράγχια. Ωστόσο, εφόσον υπάρχει και ξεχωριστό μέτρο για τα θαλασσοπούλια (MMIONIOMG0502) τότε θα μπορούσε είτε να γίνει ξεχωριστό μέτρο και για τα ελασμοβράγχια ή να συμπτυχθούν όλα σε ένα ΜΜ.

Σχετικά με το μέτρο **MMIONIOMG0104** (Αξιολόγηση και εφαρμογή εργαλείων διακυβέρνησης της αλιείας για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της προστατευόμενης περιοχής του Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου.) Θεωρούμε ότι πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό μέτρο ωστόσο όσον αφορά την ωριμότητα του μέτρου θεωρούμε ότι ως φορέας υλοποίησης θα πρέπει να συμπεριληφθεί το ΥΠΑΑΤ καθώς όλες οι διαδικασίες διακυβέρνησης θα χρειάζονται την εμπλοκή του όπως και τα συναφή μέτρα (βλ. MMIONIOMG0101).

Σχετικά με το μέτρο **MMIONIOMW0102** (Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου

χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών, και ειδικών περιστατικών) στο μέτρο προτείνεται να συμπεριλαμβάνονται τα ελασμοβράγχια στα μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης. Καθώς το φαινόμενο παράνομης αλιείας, εμπορίας και λανθασμένης σήμανσης σε επιχειρήσεις εστίασης και ιχθυοπωλείων είναι ευρέως διαδεδομένη πρακτική και χρήζει αντίστοιχης παρέμβασης μέσω τέτοιων δράσεων τόσο κατάρτισης των αρμόδιων ελεγκτικών αρχών και των ενδιαφερόμενων. Αντίστοιχα και για το μέτρο MMIONIOMW0101.

Στο μέτρο **MMIONIOMG0103** (Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον αλιευτικό τομέα) κρίνεται αναγκαίο να συμπεριληφθούν και άλλα είδη όπως τα ελασμοβράγχια με τα οποία υπάρχει υψηλός βαθμός αλληλεπίδρασης ωστόσο δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση. Στο μέτρο MMIONIOMG0103 (Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον αλιευτικό τομέα) κρίνεται αναγκαίο να συμπεριληφθούν και άλλα είδη όπως τα ελασμοβράγχια με τα οποία υπάρχει υψηλός βαθμός αλληλεπίδρασης ωστόσο δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση.

Μέτρα για την Μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*

Σχετικά με το μέτρο MMIONIOMF0303 «Δράσεις ανάδειξης, αποκατάστασης και σχεδιασμού μέτρων διαχείρισης των θαλάσσιων σπηλαίων (οικότοπος 8330)» να προστεθεί ότι τα τελευταία χρόνια οι Μεσογειακές φώκιες αρχίζουν να χρησιμοποιούν ανοιχτές παραλίες ακόμη και για αναπαραγωγή. Επομένως, η προσθήκη απομακρυσμένων, ανεπτυγμένων περιοχών που προσφέρουν αυτού του είδους τις τοποθεσίες (π.χ. Φορμίκουλα) στην παρακολούθηση του είδους έχει πολλά οφέλη. Στην Φορμίκουλα τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν παρατηρηθεί φώκιες να χρησιμοποιούν ανοιχτές παραλίες τουλάχιστον σε τρεις περιπτώσεις (Tethys, μη δημοσιευμένα στοιχεία).

Σχετική βιβλιογραφία: Dendrinou, P. et al. Anecdotal Observations of Open Beach Use by Female Mediterranean Monk Seals (*Monachus monachus*) and Their Pups in Greece: Implications for Conservation. *Aquat. Mamm.* 48, 602–609 (2022).

Σχετικά με την μη πρόβλεψη μέτρων ορθής διαχείρισης των Θημώνων Ποσειδωνίας.

Οι Θημώνες Ποσειδωνίας διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και στη σταθερότητα των παράκτιων περιοχών καθώς προστατεύουν τις ακτές από τη διάβρωση ενώ ταυτόχρονα εμπλουτίζουν τα παράκτια οικοσυστήματα με θρεπτικά συστατικά για την ανάπτυξη ενδημικών φυτών (Boudouresque et al., 2016). Η απόληψη, πρακτική που εφαρμόζεται συχνά σε τουριστικές περιοχές, συνεπάγεται την οριστική απομάκρυνσή της συντελώντας ουσιαστικά στην μειωμένη προστασία των ακτών. Προτείνεται η μη απομάκρυνση των Θημώνων από τις ακτές. Στις περιπτώσεις όπου η μη απομάκρυνση δεν είναι εφικτή και εφαρμόζεται εποχικά για τουριστικούς λόγους, προτείνεται η συλλογή πριν την έναρξη της θερινής τουριστικής περιόδου και η επανατοποθέτηση (χωρίς την χρήση μηχανικών μέσων) στην ακτή μετά το

πέρας της τουριστικής περιόδου καθώς η συμβολή της στην βιοποικιλότητα και την προστασία των παράκτιων οικοσυστημάτων από τη διάβρωση είναι εξαιρετικά σημαντική (Rotini et al., 2020). Η διαχείριση των θημώνων Ποσειδωνίας μπορεί να επιτευχθεί με βάση τον Οδηγό της IUCN για τη “ Βιώσιμη διαχείριση των παράκτιων συστημάτων με Ποσειδωνία” ο οποίος καθορίζει ένα πλαίσιο για την ορθή διαχείρισή τους, λαμβάνοντας υπόψη τόσο την προστασία του οικοσυστήματος όσο και την χρήση των παραλιών για λόγους αναψυχής (IUCN, 2024).

Η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού, των ιδιοκτητών παράκτιων επιχειρήσεων και των τοπικών αρχών αποτελεί ουσιώδη παράμετρο για την κατανόηση του κρίσιμου ρόλου των θημώνων στη σταθεροποίηση των ακτών, στην πρόληψη της διάβρωσης και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς και για την προώθηση της βιώσιμης χρήσης των παραλιών.

Σχετική βιβλιογραφία:

Boudouresque, C. F., Pergent, G., Pergent-Martini, C., Ruitton, S., Thibaut, T., & Verlaque, M. (2016). The necromass of the *Posidonia oceanica* seagrass meadow: fate, role, ecosystem services and vulnerability. *Hydrobiologia*, 781, 25-42.

Rotini, A., Chiesa, S., Manfra, L., Borrello, P., Piermarini, R., Silvestri, C., ... & Migliore, L. (2020). Effectiveness of the “ecological beach” model: Beneficial management of *posidonia* beach casts and banquette. *Water*, 12(11), 3238.

IUCN (2024), *Management of Posidonia Beaches: Examples from Mediterranean Destinations*. Gland, Switzerland and Malaga, Spain: IUCN

Σχετικά με την μη πρόβλεψη μέτρων για την αποτίμηση του «μπλε άνθρακα».

Ταυτόχρονα, προτείνεται η αποτίμηση του «μπλε άνθρακα» που αποθηκεύεται στα λιβάδια Ποσειδωνίας εντός των ορίων του ΕΘΠΙ, καθώς αποτελούν έναν από τους πλέον αποτελεσματικούς φυσικούς μηχανισμούς δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα (Duarte et al., 2005). Η ικανότητα τους να δεσμεύουν οργανικό άνθρακα στα ιζήματά τους είναι πολλαπλάσια σε σύγκριση με πολλά χερσαία οικοσυστήματα (Mcleod et al., 2011), καθιστώντας τα κρίσιμα για τον μετριασμό της κλιματικής κρίσης. Η ποσοτικοποίηση και παρακολούθηση αυτής τους της ικανότητάς είναι ουσιώδης τόσο για την κατανόηση της συμβολής τους στον μετριασμό της κλιματικής κρίσης όσο και για την ανάδειξη της οικολογικής και κοινωνικοοικονομικής τους αξίας.

Σχετική βιβλιογραφία:

Duarte, C.M., Middelburg, J.J., Caraco, N., 2005. Major role of marine vegetation on the oceanic carbon cycle. *Biogeosci.* 2, 1-8. <https://doi.org/10.5194/bg-2-1-2005>.

Mcleod, E., Chmura, G.L., Bouillon, S., Salm, R., Björk, M., Duarte, C.M., Lovelock C.E., Schlesinger W.H., Silliman, B.R., 2011. A blueprint for blue carbon: toward an improved

understanding of the role of vegetated coastal habitats in sequestering CO₂. *Front. Ecol. Environ.* (10), 552-560. <https://doi.org/10.1890/110004>.

5.5 Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης

5.5.1.4 Παρακολούθηση ειδών ιχθυοπανίδας

Γίνεται μία συνοπτική αναφορά των μεθοδολογιών που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των ελασμοβράγχιων ωστόσο στο τέλος του μέτρου δεν φαίνεται να προτείνεται κάποια μεθοδολογία ξεκάθαρα ενώ για την αλιευτική έρευνα δίνεται έμφαση στα γρι-γρι και στις μηχανότρατες ωστόσο υπάρχουν προγράμματα παρακολούθησης με παρατηρητές εν πλω που υλοποιούνται στην αλιεία μικρής κλίμακας βλ. By Elasmocatch και Life PROMETHEUS. Προτείνεται να συμπεριληφθεί η αλιευτική έρευνα μαζί με την χρήση δολωμένων υποβρύχιων βίντεο (underwater baited video-BUVs) για την εκτίμηση αλληλεπίδρασης των ειδών με τα διαφορετικά αλιευτικά εργαλεία (δηλαδή την κύρια πίεση που δέχονται) καθώς και της αφθονίας τους αλλά και ενδεχομένως περιοχών αναπαραγωγής εντός των ΟΧΕ που δεν έχουν μελετηθεί. Ενώ για τα μεγάλα μεταναστευτικά είδη όπως το *Mobula mobular*, το *Aetomylaeus bovinus* και τους καρχαρίες *Carcharodon carcharias* και *Cetorhinus maximus* να τοποθετηθούν πομποί. Κρίνεται επίσης ότι για την έκταση του πάρκου και το κόστος των μεθόδων παρακολούθησης για τα ελασμοβράγχια και τον Ροφό, ο ενδεικτικός προϋπολογισμός είναι αρκετά περιορισμένος.

5.5.1.3 Παρακολούθηση της Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*

Σχετικά με το πρόγραμμα παρακολούθησης της οικολογικής κατάστασης της μεσογειακής φώκιας και συγκεκριμένα τη δράση «Α. Παρακολούθηση της φώκιας στα κρίσιμα χερσαία ενδιαίτημά της (ημιβυθισμένα ή εξολοκλήρου βυθισμένα θαλάσσια σπήλαια):

Αν και οι περισσότερες παραδοσιακές μέθοδοι παρακολούθησης του είδους περιορίζονται σε υπέρυθρες καμερες σε θαλάσσιες σπηλιές, η παρακολούθηση που πραγματοποιείται στη θάλασσα από ερευνητικά σκάφη που κινούνται με χαμηλή ταχύτητα έχει αποδειχθεί πολύ επιτυχημένη στο Εσωτερικό Ιονίο Αρχιπέλαγος. Μεταξύ 2012-2025, το Tethys Research Institute έχει ταυτοποιήσει μέσω φωτογραφιών περισσότερα από 40 άτομα στη θάλασσα. Αυτό παρείχε σημαντικές πληροφορίες για την πρόσφατη υπουργική απόφαση που εκδόθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2024 σχετικά με αυστηρά μέτρα προστασίας στη Φορμικούλα. Επιπλέον εναλλακτικές λύσεις που αξίζει να αναφερθούν για την παρακολούθηση της παρουσίας Μεσογειακής φώκιας, καθώς και της ανθρώπινης παρουσίας (δηλ. της κυκλοφορίας σκαφών) προσφέρονται από την Παθητική Ακουστική Παρακολούθηση (Passive acoustic monitoring, βλ. Amlin et al., 2025)

Σχετική βιβλιογραφία:

Amlin, A., Rendell, L., Pierantonio, N., Andrés-Hervías, C., Notarbartolo di Sciara, G., Hastie, G., Gonzalvo, J. 2025. Confirmed vocal activity of Mediterranean monk seals in the Inner Ionian Sea Archipelago, Greece. *Journal of Acoustic Society of America*.157 (4): 3204–3213. <https://doi.org/10.1121/10.0036436>

Η χρήση ΣμηΕΑ (drone) για τη μελέτη της συμπεριφοράς του είδους στη θάλασσα, καθώς και για τη διεξαγωγή φωτογραμμετρικών μελετών, χρησιμοποιείται επί του παρόντος από το Tethys Research Institute στο Εσωτερικό Ιονίο Αρχιπέλαγος με πολλά υποσχόμενα αποτελέσματα (Tethys, αδημοσίευτα δεδομένα).

Συγκεκριμένα, σχετικά με την παρακολούθηση-καταγραφή παρατηρήσεων φώκιας από την κοινωνία των πολιτών (citizen science) μπορεί να προστεθεί η συστηματική παρακολούθηση του πληθυσμού από το Tethys Research Institute. Η βάση ατόμων Μεσογειακής φώκιας μπορεί να προβληθεί εδώ:

<https://ioniandolphinproject.org/mediterranean-monk-seals/idp-mediterranean-monk-seal-photoid-catalogue/#top>

Σχετικά με τη δράση «B.1 Παρακολούθηση πεδίων τροφοληψίας και μετακινήσεων» η τοποθέτηση πομπών συνεπάγεται τη σύλληψη και το χειρισμό των ατόμων, πράγμα που ενέχει υψηλό κίνδυνο για τα άτομα. Προτείνετε, η μεθοδολογία να εξεταστεί αυστηρά στα πλαίσια της ΕΠΜ. Πριν την εφαρμογή της θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ένα σχετικό εργαστήριο εμπειρογνομόνων για την ανάπτυξη σαφώς καθορισμένων πρωτοκόλλων και κατευθυντήριων μεθόδων (καθώς και για τον προσδιορισμό του καλύτερου δυνατού τύπου πομπού που θα χρησιμοποιηθεί και του αριθμού των πομπών που θα πρέπει να τοποθετηθούν σε έναν πληθυσμό που, τουλάχιστον στο κεντρικό Ιόνιο, ανέρχεται σύμφωνα με τις αναφορές σε περίπου 50-60 άτομα. Μια τέτοια δράση θα πρέπει να λαμβάνει για την αποφυγή αμελών ενεργειών που μπορεί να οδηγήσουν στο θάνατο ατόμων ή να τους προκαλέσουν περιττό άγχος.